

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 511/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., Záhradnícka 51, Bratislava, IČO 47 234 318, v mene ktorej koná advokát JUDr. Jakub Mandelík, PhD., proti postupu a uzneseniu Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom č. k. Pv/342/20/3304-56 z 18. apríla 2023 a postupu a upovedomeniu Krajskej prokuratúry v Trenčíne č. k. 1 Kpt/258/23/3300-6 zo 7. augusta 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a v záhlaví označeným uznesením Okresnej prokuratúry Nové mesto nad Váhom (ďalej len „okresná prokuratúra“), ako aj postupom a označeným upovedomením Krajskej prokuratúry v Trenčíne (ďalej len „krajská prokuratúra“). Ďalej požaduje, aby bolo uznesenie okresnej prokuratúry a upovedomenie krajskej prokuratúry zrušené a vec bola vrátená okresnej prokuratúre na ďalšie konanie. Domáha sa napokon náhrady trov konania spoločne a nerozdielne od okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry.
2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva nasledujúci skutkový stav veci:
3. Dňa 14. augusta 2019 došlo v Novom Meste nad Váhom na neoznačenej križovatke v tvare „T“ k dopravnej nehode. Vodička [REDAKOVANÉ] viedla osobné motorové vozidlo zn. Nissan Qashqai, pričom začala odbočovať vľavo na vedľajšiu cestu v čase, keď bola predchádzaná sťažovateľom

na motocykli zn. Yamaha, následkom čoho došlo k zrážke vozidiel. Pri dopravnej nehode utrpel sťažovateľ mnohopočetné závažné poranenia, v dôsledku ktorých bol ústavne hospitalizovaný a musel sa podrobiť náročnej a bolestivej liečbe.

4. Dopravná nehoda bola predmetom vyšetrovania vedeného na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru Nové Mesto nad Váhom vo veci trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona, z ktorého spáchania bola dôvodne podozrivá vodička. Uznesením príslušníka Policajného zboru ČVS: ORP-35/DI-NM-2020 Sd zo 6. februára 2023 bolo rozhodnuté o postúpení veci správne orgánu na prejednanie priestupku, keďže práve sťažovateľ sa mal dopustiť konania majúceho potenciálne znaky priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky.

5. Sťažovateľ proti tomuto uzneseniu 14. februára 2023 podal sťažnosť, ktorú neskôr doplnil podaním z 29. marca 2023. Namietal, že poverený príslušník Policajného zboru dospel k nesprávnemu právnemu záveru, a to najmä na základe jednostranného vyhodnotenia dôkazov, predovšetkým znaleckého posudku vypracovaného Ústavom súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline, bez odstránenia esenciálnych nedostatkov, na ktoré sťažovateľ v priebehu vyšetrovania opakovane poukazoval.

6. O sťažnosti sťažovateľa zo 14. februára 2023 (a jej doplnení z 29. marca 2023) rozhodla dozorová prokurátorka okresnej prokuratúry napadnutým uznesením tak, že ju v celom rozsahu zamietla ako nedôvodnú. Uznesenie prokurátorky žiadal sťažovateľ následne podrobiť prieskumu z pohľadu zákonnosti a vecnej správnosti v zmysle príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní, a to podaním podnetu z 9. júna 2023 nadriadenému orgánu – krajskej prokuratúre, ktorá jeho podnet zamietla ako nedôvodný.

7. Podľa názoru okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry poverený príslušník Policajného zboru správne vyhodnotil dôkazný materiál a jeho postup bol zákonný.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Podľa tvrdenia sťažovateľa jeho označené práva podľa ústavy, listiny a dohovoru porušila okresná prokuratúra vydaním uznesenia o zamietnutí sťažnosti proti postúpeniu veci na prejednanie správneho deliktu priestupkovému orgánu, ako aj krajská prokuratúra, ktorá upovedomením nevyhovela podnetu sťažovateľa podľa § 31 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) na preskúmanie zákonnosti uznesenia okresnej prokuratúry. Zo skutkového stavu je zrejmé, že v danom prípade neboli splnené podmienky na postúpenie veci na prejednanie priestupku proti sťažovateľovi. *A contrario* výsledky dosiaľ vykonaného dokazovania kresú podľa jeho názoru dostatočne odôvodnený záver, že technickou príčinou predmetnej dopravnej nehody bola predovšetkým nesprávna technika jazdy vodičky, ktorá vyvolala kolíznú situáciu, vytvorila sťažovateľovi prekážku neočakávanú, v dôsledku čoho došlo k zrážke, a teda aj k spôsobeniu ťažkej ujmy na zdraví sťažovateľa. V súvislosti s technickým rozmerom predmetnej dopravnej nehody akcentuje, že sťažovateľ legitímne (bez porušenia pravidiel cestnej premávky o predchádzaní), kontinuálne (plynule) predchádzal vozidlo Škoda Octavia vedené svedkom [REDACTED] a následne pokračoval v danom manévri v priamom smere jazdy v snahe predísť i vozidlo vodičky, pričom práve odbočujúci vodič

je v zmysle § 19 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cestnej premávke“) povinný dbať na zvýšenú opatrnosť a zároveň nesmie ohroziť vodiča idúceho za ním. Z uvedeného tak v podmienkach predmetnej nehody rezultuje, že vodička mala zákonnú povinnosť, a to pred, ako i počas realizácie odbočovacieho manévru, náležite sa presvedčiť/ubezpečiť, či v tomto okamihu už nie je predchádzaná, resp. či svojím manévrom neohrozí iného účastníka cestnej premávky (napr. vodiča jazdiaceho za jej vozidlom).

Obidve prokuratúry:

- a) nesprávne právne vyhodnotili rozhodujúce okolnosti predmetného nehodového deja, dospeli k nesprávne právnemu záveru, že vodička sa nedopustila trestnoprávneho konania vrátane škodlivého následku na objekte chránenom trestným zákonom;
- b) naopak, porušenie zákona o cestnej premávke videli len u sťažovateľa, keď jednostranne a v jeho neprospech vyhodnotili vykonané dôkazy, predovšetkým znalecký posudok (v rozpore so zásadou voľného hodnotenia dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku), čím v konečnom dôsledku došlo k porušeniu zákona v neprospech sťažovateľa;
- c) vykonaným dokazovaním nebola zodpovedaná kruciálna otázka nevyhnutná pre spoľahlivé a náležité ustálenie subjektu zodpovedného za zavinenie nehodového deja, a to konkrétne: „*Kedy vznikla sťažovateľovi z technického hľadiska povinnosť po prvý raz reagovať na odbočovací manéver realizovaný vodičkou [REDAKOVANÉ]*“, ktorá mala povinnosť predpokladať uskutočnenie odbočovacieho manévru a rovnako tak mala na túto technicky významnú skutočnosť následne adekvátne zareagovať;
- d) nie je zrejmé, na základe akej skutočnosti bol údajne sťažovateľ povinný pri realizácii úkonu predbiehania tento prerušiť, spomaliť a v konečnom dôsledku upustiť od jeho realizácie, ako mu to dáva za vinu znalecký ústav, ktorého sporné závery si orgány činné v trestnom konaní nekriticky osvojili;
- e) nesprávnu techniku jazdy vodičky v konečnom dôsledku umocňuje aj jej výpoveď k okolnostiam vzniku dopravnej nehody, keď v zápisnici o výsluchu uviedla, že sťažovateľa v spätnom zrkadle neevidovala (neregistrovala ho, a to napriek tomu, že z technického hľadiska mala takúto možnosť minimálne v čase 3,5 s pred zrážkou);
- f) orgány činné v trestnom konaní dospeli k nesprávne, arbitrárne a neudržateľnému právnemu záveru, že práve sťažovateľ údajne zaviniť kolíziu situáciu, a to neprimeranou rýchlosťou, ktorá prekročila maximálne dovolenú rýchlosť jazdy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresnej prokuratúry:

9. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv v bode 1 postupom a uznesením okresnej prokuratúry, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu príslušníka Policajného zboru ČVS: ORP-35/DI-NM-2020 Sd zo 6. februára 2023, ktorým bolo rozhodnuté o postúpení veci správne orgánu na prejednanie priestupku a plynulosti cestnej premávky. Toto uznesenie žiadal

podrobiť prieskumu z pohľadu zákonnosti a vecnej správnosti v zmysle príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní, a to podaním podnetu z 9. júna 2023 nadriadenému orgánu – krajskej prokuratúre, ktorá jeho podnet zamietla ako nedôvodný.

10. Ústavný súd konštatuje, že v tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry, pretože jeho prípadná (ne)zákonnosť bola predmetom prieskumu a konania vedeného na krajskej prokuratúre ako nadriadenej prokuratúre. Právomoc krajskej prokuratúry teda predchádzala právomoci ústavného súdu v predmetnej veci posúdiť opodstatnenosť námietok sťažovateľa v samotnom jej základe (m. m. IV. ÚS 451/2022, IV. ÚS 184/2023), pretože tieto sa v ústavnej sťažnosti iba opakujú.

11. Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmietol túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu označených práv upovedomením krajskej prokuratúry:

12. Ústavný súd preskúmal upovedomenie krajskej prokuratúry a zistil, že v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

13. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

14. Ako zo sťažnostnej argumentácie a skutkového stavu veci, ako aj z príloh k ústavnej sťažnosti vyplýva, krajská prokuratúra považovala podnet sťažovateľa za žiadosť o preskúmanie zákonnosti postupu a uznesenia prokurátora okresnej prokuratúry. K veci uviedla: *„K Vami uvádzanej námietke, že v trestnom konaní nebolo riadne objasnené a posúdené, kedy mohol motocyklista včas a na dostatočnú vzdialenosť zistiť, že vodička vozidla, ktorá mu má dať prednosť vjazde, svoju povinnosť nesplní, poukazujem na odpoveď k otázke č. 9 znaleckého posudku č. 156/2022. Z obsahu odpovede, súčasťou ktorej je aj grafické znázornenie vzájomných polôh vozidla a motocykla v čase, je zrejmé, že vodička Nissanu najneskôr v čase cca 4.2 s pred okamihom zrážky aktivovala ukazovateľ o zmene smeru jazdy vľavo a pokiaľ by motocyklista na túto skutočnosť reagoval včas a správne (plynulým a nie náhlým spomalením), potom by mal možnosť bezpečne spomaliť pred koridorom pohybu vozidla Nissan. Poznámam, že výpočet znalca bol vykonaný pre jazdu motocyklistu skutočnou rýchlosťou jazdy (cca 85 km/h) a v nadväznosti na to považujem za bezpredmetnú aj vašu námietku, že v znaleckom posudku absentuje informácia, či, a akým brzdným spomalením by motocyklista zabránil kolízii z maximálnej povolenej rýchlosti (50km/h) od momentu, kedy mal povinnosť reagovať na odbočovanie vozidla Nissan. Pokiaľ totiž v zmysle vyššie uvedeného znaleckého záveru mohol motocyklista pri správnej a včasnej reakcii plynulým spomalením zabrániť zrážke s vozidlom Nissan pri rýchlosti 85km/h, tak by to logicky zvládol aj pri jazde pomalšej o 35 km/h. Čo sa týka Vašej námietky, opierajúcej sa o uznesenie*

Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Tz/6/2006, že na dopravnej nehode zapríčinennej nedaním prednosti vjazde nesie v rozhodujúcej miere zodpovednosť ten vodič, ktorý porušil povinnosť dať prednosť vjazde, je namiesto poukázať, že právna veta z citovaného uznesenia Najvyššieho súdu SR vychádza z výrazne odlišných skutkových okolností, keď pri dopravnej nehode vodič motorového vozidla odbočujúceho vľavo cez protismerný pruh, nedal prednosť oproti jazdiacemu vozidlu. Išlo teda o prípad, kedy sa vozidlo majúce prednosť pohybovalo oproti vozidlu dávajúcemu prednosť, teda priamo, čelne a bez obmedzení rozhľadových pomerov a nie o situáciu ako v posudzovanej veci, keď je odbočujúce vozidlo predchádzané iným vozidlom, a to dokonca motocyklom, čiže výrazne menším vozidlom ako je vozidlo dvojstopové, ktoré navyiac svojou rýchlou jazdou výrazne znižuje možnosti vodiča predchádzaného vozidla zaregistrovať ho v spätných zrkadlách. Uvedený rozdiel je pritom podstatný aj z toho hľadiska, že v zmysle ustanovenia § 15 ods. 5 písmeno d) zákona č 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov, vodič nesmie predchádzať, ak vodič pred ním idúceho vozidla dáva znamenie o zmene smeru jazdy vľavo a ak ho nemožno predísť vpravo podľa odseku § 15 odsek 1 citovaného zákona, prípadne ak ho nemožno predísť v ďalšom voľnom jazdnom pruhu vyznačenom na vozovke v tom istom smere jazdy. Z vykonaného dokazovania, a to predovšetkým zo znaleckého posudku č. 156/2022, je zrejmé, že vodička Nissanu najneskôr v čase cca 4.2 s pred okamihom zrážky aktivovala ukazovateľ o zmene smeru jazdy vľavo, čo bolo v čase, kedy vodič motocykla mal možnosť bezpečne spomaliť pred koridorom pohybu vozidla Nissan. Uvedené korešponduje aj so svedeckou výpoveďou [REDAKOVANÉ], vodiča jazdiaceho vozidlom Škoda Octavia, z ktorej vyplýva, že vodič motocykla, sa potom ako predbehol jeho vozidlo nezaradil pred jeho vozidlo, ale pokračoval v predchádzaní aj čierneho motorového vozidla jazdiaceho pred ním vo vzdialenosti 40-50 metrov, ktoré však práve vtedy začalo odbočovať vľavo na vedľajšiu cestu, pričom už predtým začalo dávať smerovými svetidlami znamenie o zmene smeru jazdy vľavo. Svedok ďalej poznamenal, že motocyklista sa namiesto prerušenia úkonu predchádzania ešte nerozumne snažil odbočujúce vozidlo predísť, čo sa mu však nepodarilo a s motocyklom narazil do ľavej prednej časti odbočujúceho vozidla. Vychádzajúc z uvedeného som dospel k záveru, že námietky obsiahnuté vo Vašej žiadosti neobsahujú žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé viesť k zmene právoplatne prijatého záveru, že skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie viedlo nevykazuje znaky trestného činu, avšak ide o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom. V podrobnostiach v plnom rozsahu odkazujem na odôvodnenie uznesenia prokurátora Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom Prievidza sp. zn. Pv 342/20/3304-58 zo dňa 18.04.2023...“

15. Nadväzujúc na uvedené závery upovedomenia krajskej prokuratúry, po preskúmaní jeho odôvodnenia možno konštatovať, že právne a skutkové závery, na ktorých je upovedomenie založené, nemožno hodnotiť ako arbitrárne či neodôvodnené. Krajská prokuratúra upovedomením zo 7. augusta 2023 (v spojení s uznesením okresnej prokuratúry a uznesením príslušníka Policajného zboru zo 6. februára 2023) ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnila, prečo v danom prípade bola vec postúpená na priestupkové konanie a prečo to bol napokon práve sťažovateľ, ktorý zapríčinil vznik dopravnej nehody. Vysvetlila tiež sťažovateľovi, prečo neakceptovala judikatúru všeobecných súdov, ktorú uvádzal v podnete a podobne.

16. Opätovne je potrebné zdôrazniť, že v danej veci si nemožno zamieňať nárok na ochranu ústavnosti v konaní o ústavnej sťažnosti s nahrádzaním orgánov činných v trestnom konaní

pri výkone ich pôsobnosti na úrovni zákona a ich skutkových zistení pri riešení dopravných nehôd. Sťažovateľ rozsiahlym opisom skutkového stavu a celkovým smerovaním sťažnosti *de facto* požaduje od ústavného súdu iba prehodnotenie skutkového stavu podľa jeho predstáv. To však nie je úlohou ústavného súdu. Sťažovateľ podal podnet podľa § 31 ods. 1 a 2 zákona o prokuratúre, podľa ktorých prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v rozsahu ustanovenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány. Podnetom sa rozumie podanie, ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti. Podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor alebo ním určený prokurátor. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že podnet a opakovaný podnet príslušným orgánom prokuratúry vo svojej stabilizovanej judikatúre považuje za účinné právne prostriedky nápravy v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. IV. ÚS 158/03, III. ÚS 854/2016, I. ÚS 227/2019, II. ÚS 413/2022) a do tohto procesu ústavný súd v zásade priamo nevstupuje, iba ak by postup bol svojvoľný a arbitrárny, čo však evidentne nie je prípad sťažovateľa.

17. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd ako *obiter dictum* dodáva, že tento článok dohovoru sa týka iba rozhodnutí súdov rozhodujúcich o právach občianskej povahy alebo o opodstatnenosti trestného obvinenia osoby, ktorá je účastníkom konania pred súdom. Prokuratúra nemá postavenie súdneho orgánu a jej akékoľvek rozhodnutie nie je súdnym rozhodnutím v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru. Nevzťahujú sa naň preto striktnie ani požiadavky vyplývajúce z práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré vyvodila judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva z práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Článok 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. Právo na spravodlivé prerokovanie vecí zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08). Tento článok dohovoru nie je preto na napadnuté konanie prokuratúry aplikovateľný. Ústavná sťažnosť je teda v tejto časti nezlučiteľná *ratione materiae* s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa preto odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, keďže zistil nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým upovedomením krajskej prokuratúry a obsahom sťažovateľových základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2023

Ľuboš Szigeti
predseda senátu